

РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Ціна 60 гелерів.

CSR. Mladá Boleslav, Josefodolská 179-IV.

Періодичний інформаційний листок
УКРАЇНСЬКОГО ВСЕПРОФЕСІЙНОГО РОБІТНИЧОГО СОЗУ В ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ.

Річник I.

Молода Боєслава 3-го грудня 1931 р.

Ч.З.

КРИЗА КАПІТАЛІСТИЧНОГО ЛАДУ.

Уважний читач часописів бачить з усіх відомостей зі світа, що всюде господарська криза. В одних країнах вона більша, в других менша, але ціле світове капіталістичне господарство знаходиться в стані хвороби.

З одної сторони ЦІЛІ ГОРИ ТОВАРІВ залягають на фабричних магазинах, а з другої цілі маси людей ходять обдерті, босі, напіваголі, бо не мають за що купити цей потрібний товар.

Село примушене продавати хліб і худобу купцям за безцін, а тим часом ТИСЯЧІ ЛЮДЕЙ ВІДБИРАЮТЬ СОБІ ЖИТТЯ з голоду, бо не мають за що купити хліба, на кистрий-купецький посередник набиває високу ціну. Те саме з худобов.

М і л і о н и л ю д е й б е з п р а ц і не знають, що з собов почати, аби продовжити своє нужденне життя. Криза скрутила господарське життя в Америці, в Англії, в Німеччині, в Польщі і в інших країнах.

ТАКОЇ ЗАГАЛЬНОЇ КРИЗИ НЕ БУЛО ШЕ НІКОЛИ. Оборонці теперішнього буржуазно капіталістичного ладу говорять, що не тільки проминає криза. Одні кажуть, що та криза є тільки наслідком війни, — другі кажуть, що є наслідок кепської державної політики і т.д. Вони не хочуть признати того, що самі добре бачать: що цілий капіталістичний лад хворіє вже на невилічиму смертельну хворобу, з котрої тяжко вийти. Оборонці панів-капіталістів проти власного переконання сподіваються ще спасення старого ладу. Але їх сподівання даремні. КАПІТАЛІЗМ ВАДИТЬСЯ, а на його місце, на зміну, йде новий лад соціалістичний, котрий тільки одиникий зможе усунути безладдя в господарстві, знести визиск праці і завести господарство в користь загалу, а не капіталістичної меншости. До цього йде цілий історичний розвиток, до того стремлять свідомі мільйонні маси працьовчої класи в цілім світі. Міжнародний соціалістичний рух селянських і робітничих мас є єдиноким ще силов, котра може звести людство з сучасного безладдя, нужди і визиску.

У нас є ще такі сліпі /або вдавть сліпих/ поводитори, котрі проповідують, що Європу спасе фашистівська диктатура. Але в Європі ф а ш и с т і в с ь к і д и к т а т у р и падають. Упала така диктатура в Греції, впала в Іспанії, на половину зломилася в Югославії та Литві. Спроби фашистівських терористів в Австрії і Німеччині провалилися через організований опір працьовчої класи.

Є другі сліпі поводитори, котрі ворожать успіх для комунізму. Але й комуністична думка в Європі провалилася.

Москва стратила для своїх татарських способів влади давно кредит серед європейського робітництва. Це доказує примір Англії/де комуністи взагалі не

існують, як поважна партія, це доказує примір Німеччини, де помимо найбільш - шого натиску Москви навіть дотепер прихильні для комунізму робітники відвернулися від комуністичного проведу, коли він приказував їм поспирати фашистів.

У світі йде вперед соціалістична і демократична течія, яка вимагає свободи людини, народовластя і вільної від змианску праці.-

ВІСТИ З КРАД.

-----**РОКОВИНИ І-ГО ЛИСТОПАДУ У ЛЬВОВІ.** Роковини пам'ятного дня І листопаду 1918 року святкувало львівське українське громадянство ще року надзвичайно величаво. Поруч святкових сходів по численних товариствах та установах, відбувалася від кількох літ заходом Т-ва Охорони Воєнних Могиł величнн панахида за полеглих на подвіррї церкви св.Дра при участі всього львівського духовенства і з відповіднов проповідь. На такі панахида, що відбувалися вечером при прекрасно освітленій і прибраній стрілецькій могилі, приходив буквально цілий український Львів, щоб віддати поклін пам'яті полеглих і знятися думками понад усі наші щоденні турботи. Останнє таке незабутнє свято, що стягнуло було на Святоврську Гору кільканадцять тисяч учасників, відбулося в 1928 році, в ІО-тиліття великої події. Свято це, як відомо, закінчилося дуже сумно. Тому в 1929 р. панахида з відомих причин мусіла відбутися вже тільки внутрі церкви св.Дра, а минулого року її зовсім не було...

Перед цьогорічними роковинами І листопаду появилися на мурах Львова клепсидри Філії Т-ва Охорони Воєнних Могиł, в яких повідомлялося, що в тому дні будуть відправлені панахида за полеглих стрільців УГА по всіх церквах Львова-города в полудне, після закінчення звичайного недільного богослуження. І справді, згідно з цим повідомленням, духовенство відправило вполудне торжественні панахида за полеглих по всіх церквах Львова і його передмість у числі І4. Майже у всіх церквах відбулися ті панахида при гарно прибраних зелені і квітами могилах, при чому всьде співав місцевий хор. Участь в тих панахидах була масова.

Таким робом цілий український Львів зложив і цього року, в І3-ї роковини пам'ятного дня, хоч і скромно, але гідно свій поклін пам'яті полеглих синів українського народу і помянув їх широв молитвоєв.

-----**ВНЕСЕННЯ ЗАКОНОПРОЕКТУ ПРО ТЕРИТОРІАЛЬНУ АВТОНОМІЮ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.** -В польському Сеймі внесли польські соціалістичні послы законопроект про територіальну автономію для українців в Польщі. Законопроект цей під всіма оглядами був дуже скромний і, розуміється, не міг задовольнити українців. Характерно, що і цей законопроект викликав неприхильне відношення до себе з боку всіх інших польських партій і вони дружно /як присічники Пілсудського, так і його вороги/ провадили його в комісії. Отже, виходить, що навіть і якісь куці права, що мають меншости всьде по цілому світі, українському населенню поляки добровільно не дадуть.-

-----**ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС УКРАЇНЦІВ У ЛЬВОВІ.** - В дні І9 жовтня ц.р. розпочався перед львівським судом присяжних великий політичний процес І4 українців, обжалуваних за державну зраду, якої вони мали допуститися через виконання збройного нападу на почт.амбуляно під Вібрков минулого року, підчас котрого вбито постерункового Молевського. На лаві обжалуваних засіли: І/студент унів. В.Кравців, 2/Осип Процишин, 3/Жигм.Процишин, оба студенти Львівського унів. 4/Прокіп Матийців, кооператор, 5/Волод.Чуловський, токар, 6/Богдан Кордик, студ. унів., 7/Зен.Пеленський, ред. "Українського Голосу", 8/Влія Козакевич, семінаристка з Вібри, 9/Богдан Зіновій Книш, канд. адв., І0/Дрій Дачишин, студ. політехніки, ІІ/М.Максимів, І2/ Дм.Вирста, кооператор, І3/Волод.Качмарський, студ. торг. акад., І4/Вол.Андрушак, студ. політехніки. Зізнавали обвинувачені і багато свідків. 3 обжалуваних Др.Дачишин признався на розправі, що брав участь в нападі під Вібрков. Інші обжалувани не признаються до вини і заперечують всі твердження акту обвинувачення.-

-----**ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ВАРШАВІ.** 26-го жовтня ц.р. розпочався у /див. стор. 3/

Бартаві великий сензаційний політичний процес т.зв. берестейців, т.е. польських опозиційних послів, в'язених кілька місяців в берестейських військових казематах. Акт обвинувачення закидає підсудним державну зраду/змагання до державного перевороту/. На лаві обжалуваних засіли послы: Ліберман, Барліцкі, Дібра, Мастек, Прагер, Цьолкош, Вітос, Кернік, Вагінські, Путек і Савіцкі. Боронять найкращі варшавські адвокати. Обжалувані держаться дуже кріпко і самопевно. Доказове прокураторське поступовання дуже слабе і мляве. Зізнає ціла хмара свідків, м.инш. високі достойники з міністерств, послы та інші. Президія трибуналу не допускає ані слова згадки про побут обжалуваних в берестейській термі.-

-----УКРАЇНСЬКА "НЕБЕЗПЕКА" НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ. "Громадський Голос"-орган радик.соц. партії у Львові, подає, що, у зв'язку з китайсько-японською війною, більшовики сильно занепокоїлися зростом українського визвольного руху на Далекому Сході, де над Амуром живе коло 500. тисяч українців - колонистів. Харківський "Комуніст" пише, що вже після революції 1917 р. уряд Української Народньої Республіки переговорював з японськими імперіалістами, мавчи на меті відорвати Далекі Схід від Росії і утворити окрему українську республіку зі столицею у Владивостоці. Тепер, у зв'язку зі збройною інтервенцією Японії, ті плани, на думку "Комуніста", стали знову відживати. Про це має свідчити рух серед українського населення на Далекому Сході.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ ЗА КОРДОНОМ.

-----25 жовтня відбулися в Ужгороді річні загальні збори Т-ва "Просвіта" під головуванням Др. Брацайко. Зі звідомлення, яке пропонується на зборах, довідуємося, що Т-во "Просвіта" має тепер по селах Закарпаття 107 читалень, а 37 читалень є приготовлено до відкриття. Головою Т-ва обраний знову Др. Брацайко.

-----5 листопаду в найбільшій залі Праги відбувся концерт хору учителів та учительок з Підкарпаття під керівництвом проф. О. Приходька. Мистецьке виконання хором творів українських композиторів та народних пісень викликало бурю оплесків. Треба признати, що хор знаменито справився зі своїм завданням, про що свідчать прихильні замітки в чеській пресі. Такі концерти хор виконав в Братиславі, Брні, Моравській Остраві та Пльзні.-

-----8 жовтня до Нью Йорку прибув Лев Ясінчук, який, як делегат Т-ва "Рідна Школа" об'їздив українські громади в Злучених Державах і Канаді в 1928 і 1929 р.р. З огляду на дуже важкий матеріальний стан "Рідної Школи", ця визначна українська установа приневолена знову шукати допомоги в земляків в Америці.-

-----ЛІКВІДАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ШІЛ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ. Влада в Чехословацькій республіці вирішила ліквідувати українське шкільництво /Високі школи та гімназії в Жевниціх/ і до ліквідації фактично йде скорим темпом. Давно заповіджена ліквідація допомоги емігрантам в Чехословаччині переводиться скорим темпом. Українському студентству здержано стипендії, сенати високих шкіл повідомлено, що ліквідація українських високих шкіл в Празі та Подєбрадах наступить цієї зими. Можливо, що Український Університет в Празі ще вдасться якось врятувати на деякий час, хоч у тут нічого певного не можна сказати. За те ліквідуєть Високий Педагогічний Інститут ім. Драгоманова в Празі, далі Укр. Мистецьку Студію в Празі. Крім цього заникне в недовзі Укр. Господарська Академія в Подєбрадах, бо нових прийомів до неї нема й цього року. Вдалося ще врятувати на рік українську гімназію в Жевниціх, але видатки на неї так скоретили, що треба буде її підтримати матеріально українському громадянству на еміграції та в крав. На українському університеті в Празі переважає думка, що університет мусить продовжувати свою діяльність навіть і без матеріального забезпечення чехословацької влади. Чехословацька влада проти дальшого існування наших шкіл на території ЧСР нічого не має, тільки відмовляє їм матеріальної помощи, бо бюджет чехословацької республіки скорочено на 1932 р. майже на 500 мільонів корон чеських, а це через загальну інфляцію в чужих державах та зростаючу кризу в чужих держа-

зах та зростаючу кризу в самій Чехословаччині.

Ми знаєм, що чехословацька влада хоче подібними заходами та редукціями рятувати свою державу від господарського хаосу, в якому знаходяться тепер сусідні держави. Але всеж таки віримо, що чехословацька влада навіть і при таких обставинах допоможе нашим школам. Існування українських високих шкіл за кордоном — це історична konieczність. Ми мусимо їх мати там, де не сягає рука того, який би їх хотів знищити. Це, що Чехословацька Республіка зробила до тепер для української науки, старалися скапіталізувати інші чинники, які спекулюють на українській проблемі. А це не бажане ані для України, а ні для Чехословаччини. —

З ЖИТТЯ ВІДДІЛІВ УВРС.

-----СВЯТО ПЕРШОГО ЛИСТОПАДУ. Відділ УВРС в Молодій Болеславі 14-го листопаду ц.р. улаштував свято на ославу 13-ї річниці першолистопадового свята з наступним програмом: Голова Відділу тов. І. Белзецький зачитав короткий але змістовний реферат в чеській мові, яким висвітлив присутнім чехам значіння першолистопадового свята для українців; після цього хор, під керуванням тов. Ганни Статнєвскої проспівав "Ще не змерла Україна" і "Не пора", а потім драматичний гурток відіграв пьєсу М. Кропивницького "Невольник". Треба зазначити, що пьєса "Невольник" була відіграна надзвичайно гарно, аматори провели свої ролі з таким чуттям, що з виповненої по береги сали реставрації "у Ізері" мало хто міг здержати сльози. Великої краси пьєсі придали чудові крої, які викликали здивування у гостей.

Після програму були танці та вільна забава, на якій, прибувши гості з Відділів Турнівського та Ліберецького, за веселої гутірки пробули аж до 3-ї год. вночі. —

----- У Відділі УВРС в Німецькому Яблінному 1 листопаду о 10 год. ранку відбувся товариський сходина, які відчинив промовою Голова Відділу тов. Гресько. Після цього тов. М. Ваків зачитав реферат на тему дня, по відчитанні якого присутні пішли до пам'ятника, прибрали його вінком і таким чином вшанували пам'ять тих товаришів, які вже навіки залишаються в чужині...

ПОДЯКА

-----Редакція "Робітничих Вістей" дістала від Допомогового Комітету при Українській Реф. Реальній Гімназії в Ржевницях наступного листа:

Ржевниця, дня 21. XI. 1931. ч. 932. До Хвальної Редакції часопису "Робітничі Вісти" в Молодій Болеславі, Чехи. Управа Комітету ласкаво просить Хвальну Редакцію не відмовити їй у передачі гарячої подяки Відділам УВРС в Терезині та Усті над Лабом за похертвовані ними на гімназії ШІСТЬДЕСЯТЬ ШІСТЬ кч.

З широк пошанов

Голова Комітету М. ХЛДР проф. гімназії.

Секретар М. КАЛИНЕЦЬ.

—o—o—o—o—o—o—o—o—o—o—

ТОВАРИШІ! ВИРІВНЮЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ ЗА "РОБІТНИЧІ ВІСТИ".

Редагує Комісія при Культурно-Освітній Референтурі УВРС. Видає Упр. УВРС.

Odpo vědn ý redaktor Jan Fryblik, Mlad á Boleslav. — Vydavatel a nakladatel V ýkonn ý v ýbor Ukra jinsk ého V šecodborov ého D ělnick ého Svazu v Ā. S. R. — Tiskem Josefa Kare še. v Mlad é Boleslavi (u Slovanky).